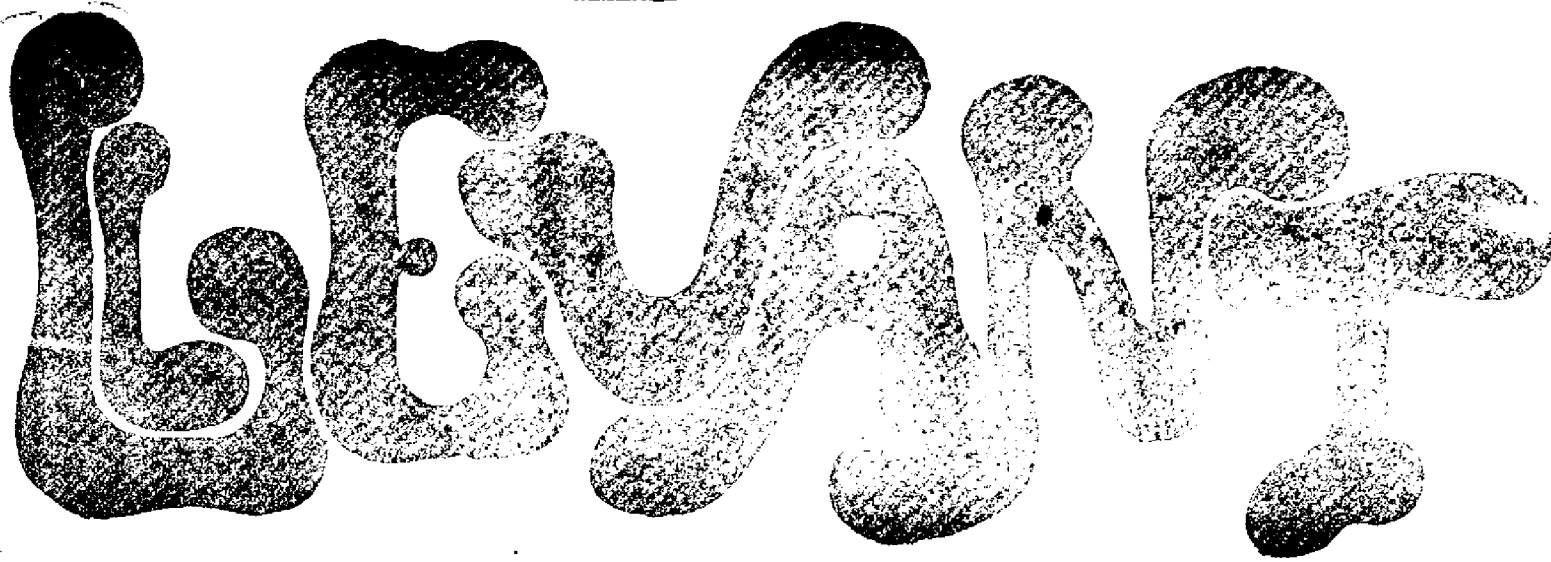

PREUS

A rtá. Un trimestre. . . 1.
A Fora. Any . . . 7.
Al Extranjer. Id. . . 10.

Número solt
10 cts.

Redacció i Administració
Quatre Cantons, 3
ARTA (Mallorca)

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

POLITICA LOCAL

El bony s'ha ablanit un poc, no hi ha cap dupte; i suposat que no s'ha esclatat, anem a parlar amb serenitat dels acontexements locals durant aquesta setmana i deixem anar les bromes, qu'estam dins sa Corema i no és hora d'aixó. Anem a fer història i res més.

Com ja varem dir, el Comitè lliberal va esser cridat a Palma, aont (heu sabem de boca seva) hi anaren molt frets. Però lo cert és qu'en vengueren ben calents, i a sa tornada digueren i repetiren tant que duïen ordres de suspendre tot l'Ajuntament que posaren en alarma a tota la població. I efectivament anaren a fer treure de la Sala la llista de ex-retgadors per enviarla a Ciutat a fi de que el Governador procedís a anomenar els interins.

Ningú duptà gens de que fossen capassos de fer-ho i tothom sap que quant un Governador vol, per un motiu qualsevol, per petit que sia, se destitueix un Ajuntament i en paus. Lo que ningú creia que hi pogués haver aquí persones capasses de causar semblants atropells en pobles tan unificats com el nostre. I l'extranyesa era i és encare de cada moment més grossa, al pensar que casi tots els qui provocaven aquest trastorn dins el Municipi, son senyors que diuen que estimen Artá, que sempre havien militat entre la gent d'orde i fins diuen que pretenen esser tant de les dretes com el qui més.

¿Que ha passat? Lo que no podia esser de menos. Qu'el poble que fins ara s'ho havia pres amb sang freda i com qui contemplar un joc de nins, el poble qui d'un principi les armava broma creguent que anaven de berbes, al veure que la cosa s'en-grescava, que se posava seria i que ja anaven a pegà'l cop, se redressà com un sol homo, i comensà per deixar-los tots sols, fer-los amples, fugir d'ells i alentar al quefe de les dretes artanencs D. Pere Morell, perquè els e demostrás que'l seu inflament era foc d'encenais, i que si tenien la força del poder imposat desde dalt, en canvi no contaven amb l'opinió popular que's lo que necessita tot partit que aspira a governar.

No sé quins vents degueren dur aquest estat d'opinió a coneixement del candidat D. Juan March, la qüestió és que quant s'esperava l'arribada d'un delegat o del Ofici de suspensió pup-

pup, pup pup se presentà el diumenge decapvespre aquell senyor inesperadament en el Centre lliberal. Aquest estava desert. El Comitè no hi era; però se va corre a cercar-los i comparegueren tenguent Junta extraordinaria. I se veu que'l candidat, qu'hi de esser llest ferm, de cop vegé la realitat: la desorganització completa en qu'estan, la falta de opinió favorable, la curtesa de la llista de socis, i lo pitjor la inharmonia que entre tots ells reina. I com no? No poguent confiar amb les armes de ells i interessant-li únicament d'arribar d'Artá tots els vots possibles, anà a fer proposta d'avenencia amb D. Pere Morell, el qual dignament li digué, que si bé creia una inoportunitat la proposta d'avenencia després de les amenasses i... ateses de les derrerres setmanes, mirant únicament a la pau i al be del poble s'avenia a consultar als seus seguidors per si creien convenient entrar en negociacions i pactar.

—Qu'ha vengut després de tot aixó?

—El redressament de la gent de orde del partit de dretes es estat general i com més ha anat mes totsols han quedats, fins an el punt de que n'hi ha d'ells mateixos que regoneixen ja francament el seu fracàs.

A una petita i no general insinuació de D. Pere Morell, el dia de St. Jusep a vespre comparagueren a la posada dels Olors cincents o siscentos homos dispostos a tot, an els quals va explicar ell, amb la correcció i finura qu'el caracteriza, l'entrevista tenguda amb el Sr. March i la formula per aquest presentada i vegent qu'el sentir momentani del públic era de que no podia ni devia accedir a la proposta senza desmereixer la dignitat del poble, proposà que s'hi pensás alguns dies i el dimecres a vespre novament estaria dispost a rebre del public proposicions de la contesta que se devia tornar a l'agrupació lliberal.

Si gent acudí el primer dia, tanta o més s'en presentà el dimecres. D. Pere Morell feu atinades reflexions sobre la conveniencia de mirar sempre en la resposta el be que Artá en puga treure i demaná que tothom expressás noblement el seu sentir.

De diferents endrets de la sala sortiren veus exposant l'opinió general que en concert era: Que en

quant a les eleccions de diputats se accedis per conveniencia pública no del partit, a entrar en negociacions sempre partint de la base de que hi ha d'haver una diferencia de vots que no fassí parcéixer una claudicació del partit qui té tota la força del poble, com recentement ha demostrat copant en varies eleccions i que en quant a les eleccions de retgadors s'otorgui la minoria o una representació proporcional an el representant del partit lliberal de Artá pero mai als elements extranyes a la nostra vila.

Aquest criteri era el dominant i per determinar amb tota fixesa la diferencia de vots que en una avenencia, hi ha d'haver entre dues candidatures s'otorgá un ample vot de confiança a D. Pere Morell però prevenint-lo que si veia qu'era denigrant un arregio que constás amb l'entusiasme de tots i la disposició general de demostrar que les dretes artanencs son invencibles.

Hi hagué molta d'animació i mansallotes i visques.

Hem de fer constar que D. Juan March al entrevistarse amb D. Pere Morell li comunicá per endevant que el comitè acabava d'acordar la no suspensió del Ajuntament.

Aquest es l'estat actual de la política dins Artá, i ara me permetin un consell els elements lliberals.

No vos he de creure tan encogats per la passió que deixeu de veure clarament la realitat. Els somnis de arrollar la casa dels Olors, de treure una Majoria, de que tothom estiga amb voltros etc. etc. supós que ja s'han esvaits; idò ara pocavos la ma an el pit i pensau que la pau d'Artá, que l'orde dins la vila que la tranquilidat d'esperit dels qui son els administradors de la vila, val més que tots els bens, que totes les convenencies i fins que totes les promeses dels qui desde fora vos han exaltats.

Els qui verament sou liberals, seguia professant el vostre ideal, pero per are qui vos falta l'opinió pública aconhortauvos d'anar en una avenencia, i si un dia arribau a tenir conquistada l'opinió i creis de bona fé que la majoria es vostra provocau unes eleccions i demostrau-ho; en aquell cas, tothom aplaudirà la vostra conducta.

Tots som artanencs, però no basta. Hem de demostrar amb obres que som també «uns bons artanencs».

El reporter nou.

ASOCIACIÓ PER LA CULTURA DE MALLORCA

Hem rebut un manifest que alguns amics de la cultura de Mallorca dirigeixen a tots els qui estimen la nostra regió per treure-los d'aquella passivitat en qu'estam i constituir una agrupació que realitzi la patriòtica tasca de elevar espiritualment a Mallorca per tots els medis de que se valen els pobles cultes.

Aquesta crida va refrendada amb les firmes de lo més selecte de Ciutat i pobles, de persones que tenen un nom ben conegut de tothom com a treballadors incansables i de molt de temps ensá figuren entre els capdavanters del moviment cultural que se nota dins Mallorca.

Voldriem fossen molts els qui responguessen an aquesta crida i conseguessa abrandar tota l'illa en aquest sa ideal de fer vera cultura, no cultura postissa que tant poc escau i que tant de mal ha fet fins a veu, essent la causa

del gran atrás en que se troba el poble mallorquí.

Perque tothom el pugui conèixer a continuació el publicam íntegre i el qui de la nostra vila en vulgui esser que se dirigezca al representant artanenc sa firma del qual va entre les del document.

MALLORQUINS:

Passada tota una època de somnis i de campanyes idealistes, uns quants homos de bona voluntat, no massa joves per no viure amb sos pens en terra, ni massa vells per haver caigut dins un gris escepticisme, han cregut necessari fer un cridament a tots els qui senten amor per Mallorca i crear un foc d'unió feru i ample on hi capien tots.

Es un fet positiu que l'esperit individualista o de petites agrupacions de homos prospera i floreix a tot arreu de Mallorca traduint-se en un major benestar i en una actitud més positiva

per Mahó i s'altre de llenya per Barcelona.

—El comerciant D. Antoni Vaquer (a) de S'Heretat ha comprat el barco Sant Josep a D. Antoni Fuster (a) Rànxe, i en estar acabades les importants reformes que li estan fent, el destinarà a transportar metro.

An els subscriptors

d'América

Son bastants els subscriptors de América qui reben «Llevant» un any davant s'altre i no se cuiden d'enviar diners ni que les seves famílies paguin l'import de la subscripció. Es hora que se posin al corrent de pagues, per això les fem aquesta advertència. Els qui no tenen aquí qui se cuidi de pagar, que envii l'import per chec o giro, així com millor les vengui; prevenim a tots que els qui al trenta de Juny no hagin enviat a di res, deixaràn de rebre el periòdic.

Politica local

Com a notícia d'última hora podem anunciar que el cap de les dretes D. Pere Morell ha tramés al quefe liberal D. Antoni Esteve Amorós, el criteri que dominà en la reunió del partit que resenyam en altre lloc, arribant a fer-li com a sessió màxima, trescents vots de diferència o be que presenti el comitè liberal una llista dels vots que cregui seus i ademés dels discutibles que hi pugui haver, està disposat a donar-los-ne cent més.

Amb això, D. Pere ha demostrat tant el seu gran esperit de transigència i el seu desig de mantenir la pau d'Artà, que mereix l'agraïment de tothom. I si no s'accepta proposta tan beneficiosa tothom podrà senyalar sempre amb el dit an el qui en aquell cas, demostràrien despreciar l'orde i harmonia de la nostra vila per satisfer insanes ambicions o venjances.

De Ca Nostra

Meteorologia.

El temps ha canviat molt. Aquesta setmana, segons diuen els pagesos, ha plogut duros de cantell, això vol dir que ha fet molta saó. El dimecres dematinada va ploure ferm, amb aquell brusquetjar seguit, seguit que amara la terra; tot el matí seguien les brusques i el divendres encare segueix.

Aquesta saó ha duita l'alegria en el cor dels nostros pagesos, i es ben natural.

Estat sanitari

Segueix encara ajeguent se colcu atacat del dengue; però no ha canviat la benignitat de malaltia.

Morta.

Dissapte de la setmana passada devers la una tocaren una extremunció; fou per mestre Mateu Claret, de 83 anys el qual morí dins breu moments. An els funerals i acompanyada hi assistí molta de gent.

També morí el dia 19 Sa mes-tresa de mestre Juan Marin de devora es Pontarró de la qual diguerem ja que havia extremunciat.

També trobaren morta el dimecres dematí madó Momà, sogra de Na Agustina dels caca-uets.

A totes les famílies respectives expressam el nostre condol.

Cami de S'Hermita

Rebuda l'orda de l'enginyer del Estat dimars se comensà a efectuar les obres del Camí de l'Ermita de Bellem. S'ha disposat que hi peguin dues brigades comensant al torrent de Son Morey fins a l'Ermita, i s'altre que fass el tros d'Artà a Son Morey.

Arbitres municipals

El dia de St. Josep al vespre s'encantaren publicament els Arbitres municipals de Matadero Plassa, cotxo dels morts, corral de la vila etc. etc. El dijous se va fer l'altre subasta amb la puja del 5 pç quedant rematada de la següent manera:

Dret de plassa a favor de Pere Sancho Casellas (a) Seu des Carreró per 1890 pts.

Cotxo dels morts a favor de Miquel Negre Cifre (a) Mondoy per 210 pts.

Corral del Rei a favor de Juan Llaneras Sancho, per 260 pts.

Dret de matadero a favor de Francesc Bonnin Picó de Na Coloma per 3405 pts.

Aniversari del Mestre «Segundo»

La Comissió s'ha reunit a varies vegades tenguent ja ulti mat el programa dels actes a celebrar que donarem a conèixer oportunament. Se comensa a enviar invitacions an els antics deixebles.

Primera Comunió

Ahí divenres a l'Església Parroquial se celebrà solemnement la 1ª Comunió dels nins i nines de la vila. Hi hagué 45 nins i 55 nines: total cent un.

Religiosos

Demà diumenge del Ram tant a la parroquia com an el Convent se celebrarà l'ofici de la diada arab la benedició dels Rams i el cap-vespre a la Parroquia s'hi farà el Via-Crucis amb els dotze sermons. En els demés dies sants s'hi faràn les funcions de costum.

SECCIO AMENA

UN PURO I UN ROLLET

Conten que s'altre any, quand hi havia aquella escassés de tabac que no fumaven ni els estanquers, un dia En Verga se passetjava pe s Born de Ciutat fumant un puro de pam i tros, capàs de despertar males idees a qualsevol fumador des-señinat.

No l'havia d'afinar un bastaix desanat qui s'haguera fumat ses claus de St. Pere. No se sab be si va ser es cremayó d'es puro lo que l'illuminà, do qu'es cert es que en aquell moment l'home se va sentí filosof i el seu pesquis va filà aquest silogisme:

—Qui fuma puro tira llosca. En Verga fuma puro. Ergo, en Verga tirarà llosca.— I ja's partit darrera en Verga. Si no's qu'aquest arribà a notar s'insistencia amb qu'el seguia aquell individu sospitos i avisà un guardia d'aquells qui fan tanta por, el qual el va sometre an el següent interrogatori:

—Porqué va detrás del señor?

—Porqué'l señor fuma puro.

—Y a usted qué le importa?

—Qui fuma puro tira llosca.

—Y eso qué quiere decir?

—Que si'l señor tira llosca, se la fuma un servidor.

I en vista de les inofensives i modestes pretensions del bastaix el Sr. Verga que es molt liberal, li va regalà un habaco d'aquells de marca i faixat.

Pero un altre dia que també estava atacat de fura i va veure un altre senyor qu'a tab un puro a sa boca la marcava n'101, pero no era el Sr. March, i també pitjà darrera amb s'illusió de fumar-se sa llosca, quand ja estava molt d'encalsarlo i es senyó ja se cremava els mostatxos, ven que fent es benèit s'acosta a una vorera, frega sa llosca pe sa paret i la se posa dins sa butxaca.

I conten qu'el desairat traginall se va deixà caure aqueix comentari pesat i redó:

—Caray! Aquest es conservador.

ENDEVINAYES

1—Qué's lo que va
hores enllà
sens caminar?

2—Qué's una cosa que com més
s'allarga més s'acursa?

3—Neix, creix i mor amb un dia.

4—Qui se va menjá es gall de la
Passió qu'era de ferro?

FUGA DE CONSONANTS

u.a.e. o.u.o. o.o.o.
ue.e.ei.e.a.i.e.a.
e.e.o.e'.i.e...ó
ua,ia.a.a.e..e

Les solucions an el n° qui ve

SOLUCIONS a les endevinayes del n.º passat,

A la Xarada—Pigota.

2ª.—La M.

3ª.—Cau algo.

4ª.—Perque ja sab el paper de memoria.

5.—Torná veys.

Endevinaires:

Antoni Massot, Josep Bisbal
Bàrbara Torres, Juan Servera, Un
Ignorant.

Jeroglific comprimit

Ki Kl Ei kon 100

TARJETA

Jusep Salom Vancorna

Compondre el nom d'un poeta
mol conegut.

Jusep Bisbal,

MERCAT D'INCA

Bessó a 100'00 quintà.

Blat a 26'00 sa cortera.

Xeixa a 26'00 « « »

Ordi mallorquí a 16'50 « «

« forastera 16'00 « «

Civada mallorquina 13'00 pts. id.

« forastera a 12'00 « «

Faves cuitores a 25'00 « «

« ordinaries a 25'00 « «

« pel bestiar a 25'00 « «

Máquina de Batre

MARCA

MESTRE I NADAL

S'en ven una en bon esta.

INFORMARÁN:

CAIXA RURAL

ARTA

TIPOGRAFIA CATOLICA DE A. FERRER GINART

En aquesta impremta poden encarregar qualrevel treball d'impressió.

TARJETES DE VISITA I D'ANUNCI, RECORDATORIS, CARTES I SOBRES
FACTURES I TOTA CASTA DE TREBALLS TIPOGRÁFICS.

Especialitat en impresos per correus, mestres icarabiners segons els models oficials.

VENTES AL DETALL I AL EN GROS **DEMANAU QUALSEVOL CLASSE DE PAPERS, LLIBRES, I ARTICLES ESCOLARS I D'ESCRITORI.**

Quatre Cantons 3 - ARTA

SERVICIO DE CARRUAJES DE BARTOLOMÉ FLAQUER (A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Cadepera y Calerratjada y de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones intermedias.

PLASETA DE MARCHANDO.

Pasajes

Habana, Buenos Aires, Francia, y cualquier punto de América.

GRATUITAMENTE arreglo la documentación para poderse embarcar avisando con ocho horas de anticipación, por contar con personal activo e inteligente en el ramo.
Para informes: Bartolomé Roca, Hostales, n.º 87

Los que deseen embarcarse de San Lorenzo, San Servera, Capdepera o Artá pueden informarse en

ARTA
a GUILLERMO BUJOSA
CAN GANANCI

Eensaimades i panets

En lloc se troben millós que a la
PANADERIA Victoria

ES FORN NOU
D'EN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans panets, galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pasticeria.

TAMBE SE SERVEIX a DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

GRANDES ALMACENES San José

Vda. Ignacio Figuerola

HOY, COMO NADIE

detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Unicos almacenes que tienen en grandes existencias

TODO LO QUE SE REQUIERE PARA

VESTIR Y CALZAR

y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 i Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

ALMACENES MATONS

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n.º 39:149

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA Y CABALLERO,
ARTICULOS Y NOVEDADES PARA VESTIR,
DE TOASCSAES.LD

¡ATENCIÓN!

Compra carros y carretones en cualquier estado se encuentren

Gabriel Carrió

PEDRA PLANA, 7 - ARTA

La Fonda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48 - ARTA

S'ES OBERTA FA POC. TOT ES NOU I LLAMPANT. SERVICI ESMERADISSIM

Prontitut

SEGUREDAT I ECONOMIA

¿Voleu estar ben servits?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

tea una Agencia entre Artá i Palma i hei va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38 An es costat des Centro Farmacèntic.
Artá Figuerol 43.

Si voleu menjar bo i llegítim

Oli d'oliva

dirigiu-vos a

D. JUSEP PIÑA

Quatre Cantons, 8-ARTA

Te olis de primera i segona classe a preus acomodats.

Serveix barrals de 16 litros a domicili.

VENTES EN GROS I AL DETALL

DISPONIBLE